

TÜRK KONSEYİ GENEL SEKRETERİ SAYIN HALİL AKINCI'NIN DEVLET BAŞKANLARI KONSEYİ'NE HİTABI

Saygıdeğer Cumhurbaşkanlarım,
Sayın Başbakan Yardımcısı,
Sayın Bakanlar,
Değerli Konuklar,

Türk Konseyi Üçüncü Zirve toplantısı vesilesiyle Qəbələ'de sizlere hitap etmekten onur duyuyorum.

2011 yılında Almatı'da gerçekleştirilen **Ekonomik İşbirliği** başlığı altında ilk konulu Zirve'nin ardından geçtiğimiz yıl **Eğitim, Bilim ve Kültür İşbirliği** temasıyla ikinci Zirve'yi düzenledik. Bu yıl ise **“Ulaştırma ve Bağlantı”** temasını ele aldık.

Bişkek Zirvesi'nden bu yana geçen bir senelik süre zarfında Sekretarya talimatlarınızla verilen görevleri yerine getirmek için çalışmış, somut işbirliğine dayalı ve sonuç odaklı çalışma anlayışını uygulamayı sürdürmüştür.

Anlayışımız bildiğiniz üzere, Üye Ülkeler arasında pek çok alanda ikili düzeyde mevcut işbirliğini, **kapsamlı işbirliği** çerçevesinde çok taraflı hale çevirmektir. Üç yıldır uyguladığımız yöntem uyarınca önce işbirliğinin önündeki engelleri kaldırmaya, sonra da işbirliğinin ilerletilmesi için gerekli adımları atmaya çalışıyoruz ve beraberinde ilave işbirliği alanları açıyoruz. Tüm çalışmalarımızı bir belgeye bağlayarak müteakip hamleleri planlıyoruz. Sözkonusu çalışmalarımızı tek elden yürütüyoruz ve ilave yapılar kurulmasına yol açmaktan imtina ediyoruz. Bu yöntem uygulanırken Üye Ülkelerimizin mevcut taahhütlerine hanel getirilmemesine de özen gösteriyoruz.

Konuşmamda değineceğim hususlar, geniş bilgi sunduğum 300 sayfayı aşkın yıllık faaliyet raporunda da yer almaktadır. Raporun kendi dilinizdeki özeti de bilgi dosyalarımızdadır.

Bişkek-Qəbələ Zirveleri arasında yeni başlatılan işbirliği süreçlerini de içeren **20'den fazla** ana toplantı düzenlenmiş; farklı şehirlerde 100'ün üzerinde etkinliğe, çoğunlukla konuşmacı sıfatıyla, iştirak edilmiştir.

Bu çerçevede, ekonominin yanı sıra eğitim, bilim ve kültür alanlarında mevcut işbirliği süreçleri devam ettirilmiştir. İlişkili kurumlarımız olan TÜRKPA, TÜRK AKADEMİSİ ve TÜRKSOY ile de yakın işbirliği sürdürülmüştür.

Öte yandan, kurulduğundan bu yana ortak kültürümüzün geliştirilmesine ve tanıtılmasına büyük katkı yapan TÜRKSOY'un, bir uluslararası anlaşmayla kalıcı statüye kavuşturulması ve çalışanlarının özlük haklarının güvenceye alınmasının vakti gelmiştir.

Devam ettirilen süreçlerle birlikte Bişkek Zirvesi'nden bu yana pek çok ilke imza atılmıştır. Türk Üniversiteler Birliği kurulmuştur. Öte yandan, ortak terminoloji komitesinin ilk toplantısı gerçekleştirilmiştir. 1926 tarihli Bakü Türkoloji Kongresi'nde üzerinde mutabık kalınan alfabeyle dayalı bir Latin alfabesinin bilimsel çalışmalar için ortak kullanıma sunulması sözkonusu toplantıda alınan kararlar arasındadır. "Keneş" ve "Kurul" da dahil kabul edilen ortak terimler ile birlikte sözkonusu alfabe Sekretarya'nın ve ilişkili kuruluşlarının yazışmalarında halihazırda kullanılmaktadır. Ayrıca dünyadaki Türkçe yer adlarının değiştirilmekte olduğu gerçeği karşısında ortak bir Türkçe yer adları atlasının Türk Akademisi'nin katkılarıyla hazırlanması da Komite'nin gündemdedir.

Atılan diğer önemli bir adım Üye Ülke Diasporaları arasında başlatılan işbirliği sürecidir. Diasporalarımız sayıca hacimlidir, ancak nüfusları sayılarıyla orantılı değildir. Seslerini güçlerini birleştirilebildikleri ölçüde daha fazla duyurabileceklerdir.

Bu çerçevede, Bakü ve Ankara'da gerçekleştirilen Diasporalardan Sorumlu Bakan ve Kurum Başkanları toplantılarıyla beraber Türkdilli Diasporalar Ortak Faaliyet Stratejisi kabul edilmiştir. Bakü'de Haziran ayında gerçekleştirilen Diaspora Örgütleri Birinci Forumu'na ise 50'ye yakın ülkeden 600'ün üzerinde diaspora temsilcisi katılmıştır. Önümüzdeki dönemde, bu alanda bölgesel bir yapılanma başlatılması planlanmaktadır.

Saygıdeğer Devlet Başkanlarım,

Yüksek talimatlarınız doğrultusunda, geçen seneden bu yana Zirve'nin de konusuyla örtüşen, **“ulaştırma ve gümrük”** alanlarında da çalışmalarımızı yoğunlaştırdık. Bu çerçevede, gümrük kapılarındaki bekleyiş sürelerinin azaltılması amacıyla **tek pencere sisteminin yaygınlaştırılması** da dahil olmak üzere çalışmalar devam ediyor.

Ulaştırma alanında işbirliği kapsamında, Ulaştırma Bakanlarını Temmuz ayında Bakü'de ilk defa topladık. Toplantıya iştirak eden Ulaştırma Bakanları ortak işbirliği protokolüne imza attılar. Ayrıca ortaya çıkabilecek sorunların çözümlenmesiyle yetkili bir Koordinasyon Kurulunun Bakan Yardımcıları düzeyinde ihdas edilmesi de bu toplantıda kararlaştırıldı. Bunun uygulamada çok önemli bir işlevi olacaktır.

Malumunuz “ulaştırma ve gümrük” engellerin ve fırsatların birarada olduğu işbirliği alanlarıdır. Ulusal veya bölgesel düzeylerde Üye Ülkelerimizce yürütülmekte olan İpek Rüzgârı, Kervansaray, Bakü-Tiflis-Kars Demiryolu, Marmaray Demiryolu gibi projelerin uyum içerisinde en kısa sürede tamamlanması ortak çıkarımızdır. Hazar geçişli taşımacılığın geliştirilmesiyle birlikte Üye Ülkelerimiz küresel transit ticaretin merkezi haline dönüşecektir. Bu doğrultuda, Üye Ülkelerimizin bu alanlardaki ulusal mevzuatının uyumlaştırılmasının teşviki gündemimizdedir.

Son iki Zirve arasında **dış politika alanında** işbirliği de yoğunlaştırılmıştır. **Dışişleri Bakanları**, New York ve Kahire'de gayri resmi olarak toplanmışlardır. Üye Ülkelerimizin dış politika konularında **BM Genel Kurulu nezdinde** aynı yönde oy kullanmalarında gözlemlenen artış, dış politikada artan işbirliğinin somut bir göstergesidir. **Dün** Dışişleri Bakanları tarafından imzalanan **Dışişleri Bakanlıkları arasındaki İşbirliği Protokolü** de bu alandaki işbirliğinin pekiştirilmesine hizmet edecektir. **BM Güvenlik Konseyi'nde her dönem bir Türk Devletinin yer alması** da Somali'deki Türkiye Büyükelçiliğine düzenlenen vahim saldırının Azerbaycan'ın girişimiyle Güvenlik Konseyi'nde ivedilikle kınanması örneğinde görüldüğü üzere ortak çıkarlarımızın korunması açısından önem arz etmektedir.

Üye ülkelerimiz arasındaki **güvenlik istişarelerinin** ilk turunun Nisan ayında Bakü’de gerçekleştirilmesi de dış politika alanında işbirliğimizin artmakta olduğunun bir işaretidir. Toplantının hemen ardından **Afganistan konusunda ortak tutumumuz** Almatı’da gerçekleştirilen İstanbul Süreci Bakanlar Konferansı kapsamında Dönem Başkanı sıfatıyla Kırgızistan Dışişleri Bakanı Sayın Erlan Abdildaev tarafından dile getirilmiştir.

Üçüncü taraflarla işbirliğinin geliştirilmesi Konsey’in gündeminde ağırlıklı olarak yer almaktadır. Bu çerçevede, **EİT** nezdinde gözlemcilik statüsü elde edilmiştir ve **İİT** nezdinde gözlemcilik statüsü için resmi başvurumuz yapılmıştır. Bununla birlikte, **BM** Genel Kurulu nezdinde gözlemcilik elde edilmesi yolundaki girişimin olumlu yönde sonuçlanabilmesi için Üye Ülkelerin desteğinin artırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Öte yandan Sekretarya, uluslararası arenada bizi daha da güçlü kılacak bir adım olarak, Türk Konseyi’nin potansiyel üyeleri olan **Türkmenistan ve Özbekistan’ın** da tüm Konsey toplantılarına davet edilmelerinin ve böylece mevcut işbirliği sürecimize dahil olmalarının fayda sağlayacağı görüşündedir.

Saygıdeğer Cumhurbaşkanlarım,

Malumunuz, Üye Ülkelerimizin her alanda mevcut destekleri çalışmalarımızın dayanağını oluşturmaktadır. Çabalarımızın ivme yitirmeden devam edebilmesi için 2012 Bişkek Zirvesi’nde imzalanan **Mali Esaslar Anlaşmasının yanısıra Türk Kültür ve Miras Vakfı ile Türk Akademisinin kurucu anlaşmalarının** ulusal onay süreçlerinin en kısa sürede tüm Üye Ülkelerce tamamlanmasına ihtiyaç duyuyoruz.

Türk Akademisi, dağıtılan kitaplardan da göreceğiniz gibi, son 3 yıl içerisinde önemli eserler ortaya koymuştur. Bununla birlikte, kendisine, okullarımızda okutulacak ortak Türk tarihi ve edebiyatı kitaplarının yazılması görevi de verilmiştir. Uluslararası bir kuruluş olarak faaliyet gösterebilmesine yönelik anlaşmanın onaylanıp yürürlüğe girmesiyle etkinliğini artıracaktır.

Sekretarya olarak Qəbələ Zirvesi sonrası dönemde de, Türk Konseyi'nin hızla genişlemekte olan gündeminin ilerletilmesi için Üye Ülkelerin ilgili kurumları arasında eşgüdüm vazifemizi sürdüreceğiz. Bu kapsamda, Sayın Devlet Başkanlarının Qəbələ'de dile getirdikleri yeni talimatların uygulamaya geçirilmesi için öncülük edeceğiz. Eğitim Bakanlarını tekrar toplayacağız, uygun görüldüğü takdirde bir Su Forumu gerçekleştireceğiz, resmi dış politika araştırma kurumları arasında yeni bir işbirliği süreci başlatacağız, Türk Dünyası Üniversite Oyunlarını düzenleyeceğiz, mutat hale gelen Çalışma Grubu ve diğer Bakanlar Toplantılarımızı devam ettireceğiz, üçüncü taraflarla işbirliğini geliştirmeyi sürdüreceğiz. Sayın Devlet Başkanlarımızın talimatı üzerine Üye Ülkelerimizin kıdemli memurlarından müteşekkil bir turizm çalışma grubu kuracağız.

Tüm yaptıklarımızı da yine belgelere yansıtacağız ve faaliyetleri iveme kaybetmeden tek elden yürüteceğiz. Bu fırsattan yararlanarak, **huzurlarınızda tüm Sekretarya çalışanlarına emekleri için teşekkür etmeyi bir borç bilirim.**

Bu vesileyle, Üye Ülkelerin bugüne kadar Sekretarya'ya verdikleri destek için de teşekkür ediyor ve Türk Konseyi ikinci dönem başkanlığı görevini tamamlayan Kırgızistan ile bu görevi yeni devralan Azerbaycan'ı tebrik ediyorum.

Ayrıca evsahibi Hörmətli Cenap Prezident İlham Aliyev'e mükəmmel konakseverliğı için şükranlarımı sunuyorum.

Değerli Devlet Başkanlarım,

Malumunuz, Sayın Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve Sayın Elbaşı Nursultan Nazarbayev'in iştirakiyle hizmet binamızın resmi açılışını, geçtiğimiz Ekim ayında, Türk Birliğı'nin sembolü olan ve Bişkek Zirvesi'nde kabul edilen bayrağımızı göndere çekerek gerçekleştirdik. Bunu yaparken iki bayrak direğimizi Türkmenistan ve Özbekistan için boş bıraktık. Türkmenistan'ın Başbakan Yardımcısı Sayın Sapardurdi Toylıyev'e toplantıya iştiraki için teşekkürlerimi sunarken kendisine boş bulunan bir direğin Türkmenistan bayrağını beklediğini hatırlatmak isterim.

Öte yandan, dün akşam gerçekleştirilen Konser'le TÜRKSOY'un 20. Yıldönümünü kutladık. Bu vesileyle Genel Sekreter Düsen Kaseinov'u ve ekibini Türk dünyasına yönelik değerli çalışmaları için gönülden tebrik ediyorum.

Sözlerimi bitirirken, biraz sonra Deklarasyonun yanı sıra Zat-ı Alileriniz tarafından imzalanacak görev süreme ilişkin karar için teşekkürlerimi sunarım. İtimadınıza layık olmaya çalışacağım.

Saygılarımla teşekkür ederim.